

Magdalena Tacikowska

PRZESTĘPSTWO EUTANAZJI W PRAWODAWSTWIE KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Każdy człowiek posiada prawo do życia, jest to prawo podstawowe, wynikające z samego faktu bycia człowiekiem. Rzeczywistość ta nie budzi wątpliwości. Jednakże we współczesnym świecie prawo to jest nagminnie łamane. Jednym z tego przejawów jest stosowanie eutanazji wobec osób terminalnie chorych, które nie roszą już szans na wyleczenie. Często jednak kryteria, na podstawie których stwierdza się, że chorego czeka nieuchronna i bliska śmierć pomimo leczenia, są naginane w sytuacji, gdy najbliższe otoczenie chorego nie jest w stanie znieść jego cierpienia, lub pragnie uwolnić się od zbytniego obciążenia, jakim jest opieka nad chorym.

Problem eutanazji jest ciągle aktualny, szczególnie z tego powodu, że w niektórych prawodawstwach państwowych została ona zalegalizowana. Z kolei w innych państwach media kształtują postawy proeutanazyjne, często skutecznie fałszując rzeczywisty obraz tego aktu i zyskując w ten sposób jej zwolenników. Prawo do życia przeciwstawia się prawu do wolności czy też prawu do swobodnego stanowienia o samym sobie. Ponadto, zwolennicy eutanazji często przyznają sobie prawo do decydowania o życiu czy też śmierci bliskich w sytuacji, gdy choroba członka rodziny przekracza ich możliwości finansowe lub też cierpienie umierającego jest dla nich zbyt trudne do zniesienia. Dlatego też Kościół katolicki wyraża swój głęboki sprzeciw wobec uśmiercania chorych z jakichkolwiek pobudek. W związku z tym istotne jest omówienie problematyki eutanazji w kontekście prawodawstwa kościelnego.

Wśród aktualnych wypowiedzi Kościoła w przedmiocie eutanazji należy wskazać Konstytucję duszpasterską o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* z 1965 r., Deklarację o eutanazji Kongregacji Nauki Wiary *Iura et bona* z 1980 r., Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r. i Katechizm Kościoła Katolickiego z roku 1994.

Przed omówieniem problematyki eutanazji w świetle powyżej wskazanych dokumentów, należy zwrócić uwagę na fakt, iż przekonania Kościoła katolickiego w tej materii wynikają z prawd zawartych w Piśmie Świętym. Stwierdza ono jednoznacznie, iż człowiek został stworzony przez Boga, na Jego obraz i podobieństwo. „Życie jest więc cennym darem Boga, dobrem powierzonym człowiekowi. Zatem zabójstwo jest wyrazem odrzucenia tego szczególnego daru i nadużyciem władzy, jaka człowiekowi została dana”¹.

Ponadto przypomnieć należy, nawiązując do początków Kościoła, słowa św. Pawła Apostoła: „Nikt z nas nie żyje dla siebie i nikt nie umiera dla siebie: jeżeli bowiem żyjemy, żyjemy dla Pana; jeżeli zaś umieramy, umieramy dla Pana. I w życiu więc, i w śmierci należymy do Pana. Po to bowiem Chrystus umarł i powrócił do życia, by zapanować tak nad umarłymi, jak nad żywymi” (Rz 14,7-9)². Wynika z tego, iż tylko Bóg, jako stwórca człowieka, ma wyłączną władzę nad jego życiem. Ludzie sami nie mogą decydować o swoim życiu i śmierci. Słowa św. Pawła wyrażają również całkowity zakaz eutanazji.

Postrzegając eutanazję jako zagrożenie dla ludzkiego życia, Sobór Watykański II apeluje o szacunek dla drugiego człowieka, którego należy traktować jak samego siebie, a w szczególności zapewnić mu możliwość godnego życia. Sobór nawołuje również do czynnej pomocy każdemu człowiekowi, również samotnym starszym ludziom. Eutanazję zaś uznaje za wrogą wobec samego życia. Wymienia ją obok wszelkiego rodzaju zabójstw, ludobójstw, dobrowolnego samobójstwa, a także aborcji, traktując jako wykroczenie przeciwko życiu ludzkiemu. Podkreśla, że czyny te okrywają hańbą ich sprawców. Jednocześnie zatruwają one cywilizację ludzką i są aktami sprzeciwiającymi się czci Stwórcy³.

¹ W. O c h m a ń s k i, *Eutanazja nie jest alternatywą*, Kraków 2007, s. 68.

² *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Nowe wydanie ilustrowane. W przekładzie z języków oryginalnych*, Warszawa-Poznań 2009.

³ Por. Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym „Gaudium et spes”*, nr 27, AAS 58 (1966), s. 1047-1048.

Z kolei Kongregacja Nauki Wiary określiła współczesne znaczenie terminu „eutanazja” w deklaracji *Iura et bona*. Przeciwstawia je rozumieniu tego pojęcia z czasów starożytnych, oznaczającego wówczas śmierć łagodną, pozbawioną przykrych cierpień. Wskazuje, iż obecnie tego rodzaju znaczenie nie jest już uwzględniane. Aktualnie pojęcia „eutanazja” używa się dla określenia zabiegu medycznego, który ma na celu zmniejszenie bólu towarzyszącego chorobie lub też agonii. Niekiedy zabieg ten wiąże się z niebezpieczeństwem skrócenia życia. Kongregacja wskazuje również, iż terminu „eutanazja” używa się także w znaczeniu spowodowania śmierci z miłosierdzia, która ma na celu wyeliminowanie cierpienia w ostatnich chwilach życia, lub też by dzieciom chorym psychicznie i nieuleczalnie oraz anormalnym skrócić nieszczęśliwe życie, które przedłużając się przez wiele lat, stałoby się poważnym ciężarem dla rodziny lub społeczeństwa⁴.

Kongregacja Nauki Wiary zawarła w deklaracji definicję eutanazji, oznaczającą czynność lub jej zaniechanie, która powoduje śmierć człowieka i ma na celu wyeliminowanie cierpienia. Śmierć człowieka jest wynikiem natury czynności/zaniechania bądź też zamiaru działającego⁵. Działanie eutanatyczne jest więc ściśle związane z intencją sprawcy oraz zastosowanymi środkami.

Ponadto Kongregacja ta złożyła zdecydowane i jednoznaczne oświadczenie sprzeciwiające się eutanazji, zabraniające komukolwiek zadania śmierci istocie ludzkiej. Nie ma w tym momencie znaczenia, o jaką istotę chodzi, czy o płód lub embrión, czy też o dziecko, dorosłego bądź osobę starszą. Bez znaczenia jest również to, czy ta istota ludzka jest chora nieuleczalnie, czy też znajduje się w agonii. Za niedozwolone Kongregacja uważa również wyrażenie prośby o dokonanie czynności niosącej za sobą śmierć. Chodzi tu zarówno o prośbę dotyczącą własnej śmierci, jak i innej osoby, która została powierzona odpowiedzialności osoby proszącej. Wykluczyła również możliwość wyrażenia zgody tak bezpośredniej, jak i pośredniej. Ponadto wskazała, iż władza nie może ani nakazać dokonania takiej czynności, ani się na nią zgodzić. Dokonanie aktu eutanazji stanowi jednocześnie naruszenie prawa Bożego,

⁴ Por. Deklaracja Kongregacji Nauki Wiary *Iura et bona*, 5.09.1980, AAS 72 (1980), s. 545-546.

⁵ Por. tamże.

znieważenie godności osoby ludzkiej, przestępstwo przeciwko życiu, a także zbrodnię przeciwko ludzkości⁶.

Kongregacja Nauki Wiary poruszyła również problematykę winy człowieka, który prosi o śmierć dla siebie lub też zaleca ją innym osobom. Wina może być pomniejszona albo całkowicie wykluczona w sytuacji, gdy ktoś uznaje, iż jego prośba o własną śmierć lub zalecenie śmierci dla innej osoby staje się uprawnione, np. na skutek ciężkich i długotrwałych cierpień. Jednakże ten błędny osąd sumienia nie zmienia natury tego aktu, mającego charakter śmiercionośny, nawet jeśli osąd ten oparty był na dobrej wierze. Akt eutanazji zawsze pozostaje niedopuszczalny. Z kolei prośby, czy też wręcz domaganie się chorych o eutanazję, należy rozumieć nie jako rzeczywistą wolę śmierci, lecz jako wezwanie pomocy i miłości, gdyż chory potrzebuje miłości, uczucia ludzkiego i nadprzyrodzonego, obok odpowiedniej opieki medycznej. Tego rodzaju uczuciami może i powinna obdarzyć go rodzina, a także lekarze i służba zdrowia⁷.

Istotne kwestie dotyczące eutanazji zawarte są również w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r. Prawodawca kościelny rozpatruje ją w kategoriach zabójstwa. Zdaniem J. Syryjczyka, zabójstwo eutanatyczne to zabójstwo, które zostało dokonane wobec osoby chorej nieuleczalnie i cierpiącej pod wpływem współczucia, nawet jeżeli zostało dokonane na żądanie ofiary. W prawie kanonicznym istoty przestępstwa zabójstwa nie zmienia fakt, iż w niektórych państwach uznaje się eutanazję za dopuszczalną⁸.

Według kan. 1397 Kodeksu Prawa Kanonicznego sprawca zabójstwa winien zostać ukarany stosownie do ciężkości przestępstwa pozbawieniami i zakazami, które są zawarte w kan. 1336. Jeżeli natomiast zostało dokonane wobec osób wymienionych w kan. 1370 – podlega karom w nim ustanowionym⁹.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, iż przedmiotem przestępstwa eutanazji jest człowiek, którym jest każda istota ludzka

⁶ Por. tamże.

⁷ Por. tamże.

⁸ Por. J. S y r y j c z y k, *Kanoniczne prawo karne. Część szczególna*, Warszawa 2003, s. 172.

⁹ Por. *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus*, 25.01.1983, AAS 75(1983) pars II, s. 1-317. *Kodeks Prawa Kanonicznego*. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań 1984 [dalej cyt.: KPK].

zrodzona przez kobietę, nawet jeśli byłby to potworek czy osoba w szczególny sposób zniekształcona¹⁰.

Istotne jest również ustalenie, co należy rozumieć poprzez przestępstwo zabójstwa. Otóż jest nim spowodowanie śmierci biologicznej, polegającej na nieodwracalnym ustaniu funkcji mózgu. Śmierć biologiczną należy odróżnić od śmierci klinicznej, która ma charakter odwracalny i polega na ustaniu oddychania i krążenia. Za czas dokonania przestępstwa uznaje się chwilę śmierci ofiary. Pomiędzy czynem sprawcy a śmiercią ofiary musi istnieć związek przyczynowy. Polegać on ma na tym, że przy wyłączeniu czynu sprawcy, przejawiającego się działaniem bądź też zaniechaniem, jako przyczyny, jednocześnie brak by było skutku w postaci śmierci ofiary¹¹. Aby sprawca mógł podlegać odpowiedzialności karnej, niezbędne jest ustalenie, że czyn sprawcy stanowił istotną przyczynę zgonu ofiary, a także że sprawca dokonał czynu z zamiarem bezpośrednim, czyli chciał śmierci ofiary¹². Związane jest to z tym, iż zgodnie z Kodeksem, czyn będący przekroczeniem ustawy podlega karze, jeśli był popełniony umyślnie¹³. Istotne jest zwrócenie uwagi, iż zabójstwo jest zawsze przestępstwem umyślnym, wynikiem bezpośredniego zamiaru sprawcy.

Należy jednakże zauważyć, iż zabójstwo nie musi być dokonane poprzez bezpośredni atak na integralność cielesną ofiary. Z tym, że czynności podjęte przez sprawcę muszą zmierzać do osiągnięcia skutku w postaci śmierci. Nie ma znaczenia również, w jaki sposób zabójstwo zostało dokonane oraz jakimi motywami kierował się sprawca¹⁴.

Co do zasady, zabójstwo popełniane jest poprzez działanie. Wówczas kwalifikowane jest jako przestępstwo powszechne, gdyż sprawcą może być każdy, spełniający ogólne warunki odpowiedzialności karnej. Jeżeli natomiast wyjątkowo przestępstwo zostało popełnione w wyniku zaniechania, wówczas kwalifikuje się je jako przestępstwo indywidualne. Uzasadnia to fakt, iż przestępstwo w drodze zaniechania popełnić może tylko ten sprawca, który był obciążony obowiązkiem przeciwdziałania, polegającym na niedopuszczeniu do śmierci ofiary¹⁵.

¹⁰ Por. A. M a r e k, *Prawo karne*, Warszawa 2001, s. 431.

¹¹ Por. O. G ó r n i o k, S. H o c, S. P r z y j e m s k i, *Kodeks karny. Komentarz*, t. III, Gdańsk 1999, s. 90.

¹² Por. M a r e k, *Prawo karne*, s. 432.

¹³ Por. KPK, kan. 1321 § 2.

¹⁴ Por. S y r y j c z y k, *Kanoniczne prawo karne*, s. 171.

¹⁵ Por. W. Ś w i d a, *Prawo karne*, Warszawa 1978, s. 490.

Odebranie komuś życia będące aktem bezprawnym, jest warunkiem koniecznym do uznania, że przestępstwo zabójstwa zostało popełnione. Oznacza to, że nie będą kwalifikowane jako przestępstwo zabójstwa takie czynności, jak wykonanie wyroku śmierci przez publiczną władzę państwową, które zostało orzeczone zgodnie z prawodawstwem świeckim, czy też działanie podjęte w ramach obrony koniecznej¹⁶.

W związku z powyższymi uwagami dotyczącymi kwalifikacji aktu eutanazji jako przestępstwa zabójstwa, należy zauważyć, iż nie ma znaczenia w przypadku jego popełnienia, czy aktu dokonano na żądanie eutanata (ofiary eutanazji), czy też został on dokonany z inicjatywy eutanasty (osoby dokonującej eutanazji). Nie ma również znaczenia fakt, że motywem dokonania eutanazji było współczucie dla osoby chorej nieuleczalnie i cierpiącej. Nieistotny jest również sposób dokonania aktu eutanatycznego. Ponadto – jak wcześniej przedstawiono – czynność sprawcy eutanazji nie musi naruszać bezpośrednio integralności cielesnej ofiary. Oznacza to, że często praktykowane podawanie leku śmiertcionośnego lub zbyt dużej dawki morfiny, która w normalnej dawce ma uśmierzyć ból pacjenta, lub jeszcze inne tego rodzaju zabiegi, kwalifikowane są jako czynności zmierzające do zabójstwa chorego. Eutanazja jest również aktem bezprawnym, gdyż zgodnie z prawem kanonicznym i nauką Kościoła, eutanazja jest kwalifikowana jako zabójstwo. W związku z powyższym fakt legalizacji eutanazji w niektórych systemach prawnych państwowych nie ma tutaj żadnego znaczenia, nie wpływa on na zmianę kwalifikacji aktu eutanazji, stanowiąc zawsze przestępstwo zabójstwa.

Eutanazja, stanowiąca – jak już powiedziano – przestępstwo zabójstwa, podlega obligatoryjnej karze. Prawodawca kościelny stanowi, iż sprawca tego czynu „powinien być ukarany stosownie do ciężkości przestępstwa pozbawieniami i zakazami, o których w kan. 1336. Zabójstwo zaś osób, o których w kan. 1370, jest karane tam ustanowionymi karami”¹⁷.

Do zakazów i pozbawień, o których stanowi kan. 1336, należą:

- kara ograniczenia wolności, stanowiąca zakaz lub nakaz przebywania na określonym miejscu/terytorium;
- pozbawienie władzy, urzędu, zadania, prawa, przywileju, uprawnienia, łaski, tytułu, odznaczenia, nawet czysto honorowego;

¹⁶ S y r y j c z y k, *Kanoniczne prawo karne*, s. 171.

¹⁷ KPK, kan. 1397.

– ogólny zakaz korzystania z powyższych aktów lub zakaz korzystania z nich w określonym miejscu lub też poza określonym miejscem, tego rodzaju zakazy nie powodują jednak nieważności¹⁸; zgodnie z § 2 omawianego kanonu, zakaz korzystania z tych aktów może być ustanowiony w formie kar *ferendae* oraz *latae sententiae*, natomiast pozostałe kary można ustanowić tylko w formie kar *ferendae sententiae*¹⁹.

Do osób, których zabójstwo Kodeks Prawa Kanonicznego traktuje jako przestępstwo kwalifikowane, należą: Biskup Rzymu, biskupi, duchowni i zakonnicy. Zgodnie z kan. 1370, w którym ustanowione są kary za przestępstwa czynnej zniewagi osób duchownych, za zabójstwo papieża grozi kara ekskomuniki *latae sententiae*, jeżeli sprawca jest duchownym, stosownie do ciężkości przestępstwa, można zastosować także inną karę, również wydalenie ze stanu duchownego. Gdy przestępstwo dotyczy osoby posiadającej sakrę biskupią, to sprawca podlega karze interdyskrypcji *latae sententiae*, a jeżeli jest duchownym – również suspensie *latae sententiae*. Zabójstwo duchownego lub zakonnika – z pogardy dla wiary, Kościoła, władzy lub posługi kościelnej – powinno podlegać sprawiedliwej karze²⁰.

Natomiast zgodnie z kan. 1328 § 2, jeżeli sprawca podjął czynności, które bezpośrednio zmierzały do osiągnięcia skutku w postaci śmierci ofiary, jednakże skutek ten nie nastąpił, wówczas czyn taki kwalifikuje się tylko jako usiłowanie zabójstwa. Takiemu sprawcy można wyznaczyć środek karny lub pokutę. Jeśli natomiast dobrowolnie zaprzestał wykonywania przestępstwa, można odstąpić od karania. Jeżeli postępowanie sprawcy spowodowało skutek w postaci zgorszenia, poważnej szkody lub niebezpieczeństwa ich powstania, wówczas należy zastosować sprawiedliwą karę, jednakże mniejszą niż kara przewidziana za dokonanie przestępstwa²¹.

Natomiast jeżeli przestępstwo nie zostało dokonane na skutek okoliczności zewnętrznych, niezależnych od woli sprawcy, co do zasady nie podlega ono karze, jak za przestępstwo dokonane. Kodeks dopuszcza jednak możliwość ukarania sprawcy taką samą karą, jak za dokonanie przestępstwa, jeżeli przewiduje to ustawa lub nakaz karny²².

¹⁸ Por. KPK, kan. 1336 § 1, 1°.

¹⁹ Por. KPK, kan. 1336 § 2.

²⁰ Por. KPK, kan. 1370.

²¹ Por. KPK, kan. 1328 § 2.

²² Por. KPK, § 1.

Jednakże można przyjąć, iż nie ma jednak powodu, aby karać tzw. usiłowanie nieudolne, gdzie dokonanie przestępstwa jest od początku niemożliwe, a dobru prawnemu nie zagraża niebezpieczeństwo²³.

Należy podkreślić, iż kary przewidziane przez Kodeks Prawa Kanonicznego mają charakter ściśle kanoniczny. Kanon 1344, 2° przewiduje możliwość odstąpienia od karania oraz dopuszcza możliwość wymierzenia kary mniejszej czy też pokuty, jeżeli sprawca został już wystarczająco ukarany przez władzę świecką albo przewiduje się, że będzie ukarany²⁴. Regulacja ta wywodzi się z zasady *ne bis idem*, wynikającej z prawa naturalnego, zgodnie z którą nie można karać dwa razy za to samo. Przy zabójstwach w ogólności można przyjąć, iż są one dostatecznie ścigane i karane przez władzę świecką²⁵. Wówczas w zgodzie z powyższą zasadą, sędzia kościelny może skorzystać z kompetencji, jakie przyznaje mu kan. 1344. Jednakże należy zauważyć, iż w wielu krajach eutanazja nie stanowi przestępstwa, a wręcz jest legalizowana. Wówczas kary przewidziane przez prawodawcę kościelnego mogą być jedynymi karami, jakie zostaną nałożone na sprawcę eutanazji.

Następnym ważnym dokumentem podejmującym problematykę eutanazji jest Katechizm Kościoła Katolickiego. Odnosi się on do zjawiska eutanazji w następujących słowach: „Eutanazja bezpośrednia, niezależnie od motywów i środków, polega na położeniu kresu życia osób upośledzonych, chorych lub umierających. Jest ona moralnie niedopuszczalna. W ten sposób działanie lub zaniechanie działania, które samo w sobie lub w zamierzeniu zadaje śmierć, by zlikwidować ból, stanowi zabójstwo głęboko sprzeczne z godnością osoby ludzkiej i z poszanowaniem Boga żywego, jej Stwórcy. Błąd w ocenie, w który można popaść w dobrej wierze, nie zmienia natury tego zbrodniczego czynu, który zawsze należy potępić i wykluczyć”²⁶.

Prawodawca kościelny stanowi, iż eutanazja jest grzechem przeciwko piątemu przykazaniu. Zakazuje on pod grzechem ciężkim zabójstwa bezpośredniego i zamierzonego. Do szczególnie ciężkich przestępstw zalicza dzieciobójstwo, bratobójstwo, zabójstwo rodziców i zabójstwo współmałżonka. Tego rodzaju kwalifikacja wynika z naruszenia więzi naturalnych, łączących członków danej rodziny. Ani względy eugeniczne, ani higiena społeczna nie mogą być usprawiedli-

²³ Por. J. S y r y j c z y k, *Sanckje w Kościele*, Warszawa 2008, s. 187-188.

²⁴ KPK, kan. 1344, 2°.

²⁵ Por. S y r y j c z y k, *Sanckje w Kościele*, s. 174-175.

²⁶ *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994, nr 2277 [dalej cyt.: KKK].

wieniem dla zabójstwa, nawet jeśli byłoby ono nakazane przez system państwowy²⁷. „Jesteśmy [bowiem] zarządcami, a nie właścicielami życia, które Bóg nam powierzył. Nie rozporządzamy nim”²⁸. Trzeba zauważyć, iż do aktu eutanazji dochodzi zazwyczaj właśnie w kręgu najbliższej rodziny, co zaprzecza jej istocie. Zamiast dawać oparcie, wspierać w najtrudniejszych momentach życia, być ostoją, staje się ośrodkiem zagłady dla ludzkiego życia.

Należy podkreślić, że „piąte przykazanie zakazuje także podejmowania jakichkolwiek działań z intencją spowodowania pośrednio śmierci osoby”²⁹. Wynika z tego, iż nie tylko sprawstwo, ale również pomocnictwo w dokonaniu aktu eutanatycznego jest wykroczeniem przeciwko piątemu przykazaniu Dekalogu, które nie wartościuje ludzkiego życia w zależności od stanu zdrowia czy też poziomu sprawności człowieka, tylko zawiera jednoznaczną normę postępowania: „nie zabijaj”. W związku z powyższym eutanazja stanowi zawsze akt przemocy dokonany względem drugiego człowieka. Pozbawia jednocześnie szacunku dla przynależnej każdemu człowiekowi godności dziecka Bożego. Eutanazja nie jest więc aktem szacunku czy też dobroczynności względem osoby chorej i cierpiącej, jak głoszą jej zwolennicy³⁰.

Prawodawca kościelny uświadamia jednocześnie, iż osoby o ograniczonej lub osłabionej sprawności życiowej wymagają okazywania szczególnego szacunku. Ludzi chorych lub upośledzonych należy wspierać, by mogli prowadzić normalne życie w takim stopniu, w jakim to możliwe³¹.

*

Podsumowując powyższe rozważania, należy stwierdzić, iż stanowisko Kościoła katolickiego w przedmiocie eutanazji jest jednoznacznie i stanowczo negatywne. Prawodawca kościelny uznaje ją zawsze za niedopuszczalną, niezależnie od okoliczności, kwalifikując jako zabójstwo – przestępstwo przeciwko ludzkiemu życiu, podlegające obli-gatoryjnej karze. Wskazuje jednocześnie, iż osoby nieuleczalnie chore i cierpiące na łożu śmierci należy otoczyć przede wszystkim opieką

²⁷ Por. KKK 2268.

²⁸ KKK 2280.

²⁹ KKK 2269.

³⁰ Por. M. S z e r o c z y ń s k a, *Eutanazja i wspomagane samobójstwo na świecie. Studium prawnoporównawcze*, Kraków 2004, s. 71.

³¹ Por. KKK 2276.

i miłością, zapewniając im godne umieranie w poczuciu, iż nie stanowią ciężaru dla swoich bliskich.

Crime of euthanasia in the catholic Church legislation

S u m m a r y

The following article addresses the issues connected to euthanasia in the light of canon law. It presents the stance of the Roman Catholic Church, which objects to putting the sick to death for any reason whatsoever.

First, the author emphasizes the fact that the Roman Catholic Church has based its stance on the truths from the Holy Bible.

Next, the latest church statements on the matter are presented. The first cited document, the Pastoral constitution on the Church in the modern world *Gaudium et spes* (1965), calls for mutual respect and helping others and describes euthanasia as an offense against human life.

The second discussed document, Declaration on Euthanasia issued by the Sacred Congregation for the Doctrine of the Faith *Iura et bona* (1980), stresses the deadly character of euthanasia and states that it is unlawful in any form and any case; it also elaborates on the question of guilt.

Then the author familiarizes the reader with the Code of Canon Law (1983). The document calls euthanasia a crime and determines forms of punishment for having performed euthanasia and conditions to the existence of criminal liability.

Finally, the article discusses the Catechism of The Catholic Church (1994), a document which examines the problem of euthanasia as a sin against the fifth commandment.

Słowa kluczowe: eutanazja, śmierć, przestępstwo eutanazji, grzech ciężki, dobra śmierć

Key words: euthanasia, death, crime of euthanasia, mortal sin, good death